

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (peti senat)

z dne 15. junija 2017*

„Predhodno odločanje — Notranji trg — ES-homologacija — Direktiva 2003/37/ES — Področje uporabe — Kmetijski in gozdarski traktorji — Dajanje na trg in registracija rabljenih vozil ali vozil iz druge roke, uvoženih iz tretje države, v Evropski uniji — Pojem ‚novo vozilo‘ in pojem ‚začetek uporabe‘“

V zadevi C-513/15,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (vrhovno upravno sodišče Litve) z odločbo z dne 17. septembra 2015, ki je na Sodišče prispela 25. septembra 2015, v postopku, ki ga je sprožila

„Agrodetalė“ UAB,

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi J. L. da Cruz Vilaça, predsednik senata, M. Berger, sodnica, A. Borg Barthet (poročevalec), E. Levits in F. Biltgen, sodniki,

generalni pravobranilec: Y. Bot,

sodni tajnik: M. Aleksejev, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 12. januarja 2017,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za družbo „Agrodetalė“ UAB O. Žilėnas in R. Černiauskas, odvetnika,
- za litovsko vlado M. Šavelskis, K. Dieninis in D. Kriaučiūnas, agenti,
- za špansko vlado V. Ester Casas in A. Gavela Llopis, agentki,
- za Evropsko komisijo sprva R. Dobilaitė in D. Kukovec, agenta, nato A. Steiblytė in A.C. Becker, agentki,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 8. februarja 2017

izreka naslednjo

* Jezik postopka: litovščina.

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2003/37/ES z dne 26. maja 2003 o homologaciji kmetijskih in gozdarskih traktorjev, njihovih priklopnikov in zamenljivih vlečenih strojev ter njihovih sistemov, sestavnih delov in samostojnih tehničnih enot in o razveljavitvi Direktive 74/150/EGS (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 31, str. 311), kakor je bila spremenjena z Direktivo Komisije 2014/44/EU z dne 18. marca 2014 (UL 2014, L 82, str. 20, v nadaljevanju: Direktiva 2003/37).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo „Agrodetalė“ UAB in Vilniaus miesto savivaldybes administracija (uprava mesta Vilna, Litva, v nadaljevanju: mesto Vilna) v zvezi z zavrnitvijo zadnjenavedene, da v nacionalni register traktorjev, strojev na lasten pogon in kmetijskih strojev ter njihovih priklopnikov vpiše rabljene traktorje, uvožene iz Belorusije.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V uvodni izjavi 4 Direktive 2003/37 je bilo navedeno:

„Ker ta direktiva temelji na načelu popolne usklajenosti, mora biti obdobje, preden evropska homologacija postane obvezna, dovolj dolgo, da bi se proizvajalci takih vozil lahko prilagodili novim usklajenim postopkom.“

- 4 Člen 1(1) te direktive je določal:

„Ta direktiva velja za homologacijo vozil, izdelanih v eni ali več stopnjah. Velja za vozila, določena v členu 2(d), z največjo konstrukcijsko določeno hitrostjo vsaj 6 km/h.

Ta direktiva velja tudi za ES-homologacijo sistemov, sestavnih delov in samostojnih tehničnih enot, namenjenih za uporabo na teh vozilih.“

- 5 Člen 2 navedene direktive je določal:

„V tej direktivi:

- (a) ‚ES-homologacija‘ pomeni postopek, po katerem država članica potrdi, da tip vozila, sistema, sestavnega dela ali samostojne tehnične enote izpolnjuje ustrezne tehnične zahteve te direktive; ES-homologacija sistemov, sestavnih delov in samostojnih tehničnih enot se lahko šteje za ‚ES-homologacijo sestavnega dela‘;

[...]

- (d) ‚vozilo‘ pomeni vsak traktor, priklopnik ali zamenljivo vlečeno opremo, dokončano, nedodelano ali dodelano, ki se uporablja v kmetijstvu ali gozdarstvu;
- (e) ‚kategorija vozila‘ pomeni vsak niz vozil, ki imajo istovetne konstrukcijske značilnosti;
- (f) ‚tip vozila‘ pomeni vozila določene kategorije, ki se ne razlikujejo v bistvenih pogledih, navedenih v Prilogi II, poglavje A; dovoljene so različne variante in izvedenke tipa vozila, kakor so navedene v Prilogi II, poglavje A;

[...]

(q) ‚začetek uporabe‘ pomeni prvo uporabo za predvideni namen znotraj Skupnosti vsakega vozila, ki pred prvo uporabo ne zahteva nobene namestitve ali nastavitve s strani proizvajalca ali od njega določene tretje osebe; kot datum začetka uporabe se šteje datum registracije ali dajanja na trg;

[...]

(z) ‚potrdilo o skladnosti‘ je dokument, opredeljen v Prilogi III, ki ga izda proizvajalec in z njim potrди, da neko vozilo, homologirano po tej direktivi, izpolnjuje zahteve vseh ustreznih predpisov, veljavnih v času, ko je bilo proizvedeno, in se lahko registrira ali začne uporabljati v vseh državah članicah brez kakršnih koli nadaljnjih pregledov.“

6 Člen 3 Direktive 2003/37 je določal:

„1. Vlogo za podelitev ES-homologacije za vozilo mora homologacijskemu organu države članice predložiti proizvajalec. Proizvajalec mora vlogi priložiti opisno mapo s podatki, navedenimi v Prilogi I.

[...]

4. Vloge za podelitev ES-homologacije za tip vozila, sistema, sestavnega dela ali samostojne tehnične enote se lahko predložijo samo eni državi članici. Za vsak tip, ki mu je treba podeliti homologacijo, je treba predložiti posebno vlogo.“

7 Člen 4 te direktive je v odstavkih 1 in 3 določal:

„1. Vsaka država članica podeli:

(a) ES-homologacijo vozila tipom vozil, ki so skladni s podatki v opisni mapi in skladno z njihovo kategorijo izpolnjujejo tehnične zahteve vseh posamičnih direktiv, kakor so navedene v Prilogi II, poglavje B;

[...]

2. Če država članica meni, da vozilo, sistem, sestavni del ali samostojna tehnična enota kljub skladnosti z določbami prvega odstavka predstavlja resno tveganje za varnost na cesti, okolje ali varnost pri delu, lahko zavrne podelitev ES-homologacije. O tem takoj obvesti druge države članice in Komisijo ter navede razloge, na katerih temelji njena odločitev.

3. Homologacijski organ vsake države članice pošlje v enem mesecu homologacijskim organom drugih držav članic en izvod certifikata o ES-homologaciji s prilogami, določenimi v Prilogi II, poglavje C, za vsak tip vozila, za katerega je bila homologacija podeljena, zavrnjena ali preklicana.“

8 Člen 6(1) navedene direktive je določal:

„Proizvajalec kot imetnik certifikata o ES-homologaciji vozila izda potrdilo o skladnosti.

To potrdilo, katerega vzorci so prikazani v Prilogi III, mora biti priloženo vsakemu vozilu, dokončanemu ali nedodelanemu, ki je bilo izdelano skladno s homologiranim tipom vozila.“

9 Člen 7(1), prvi pododstavek, navedene direktive je določal:

„Vsaka država članica registrira, dovoli prodajo ali začetek uporabe novih homologiranih vozil glede na njihovo konstrukcijo in delovanje izključno samo, kadar jim je priloženo veljavno potrdilo o skladnosti.“

10 Člen 10(1) Direktive 2003/37 je določal:

„Pri vozilih zaključka serije lahko države članice na zahtevo proizvajalca v okviru količinskih omejitev iz Priloge V, oddelek B, za omejeno obdobje, določeno v tretjem pododstavku, registrirajo in dovolijo prodajo ali začetek uporabe novih vozil, skladnih tipu vozila, katerega homologacija ni več veljavna.“

11 Člen 15(1) te direktive je določal:

„Če država članica ugotovi, da vozila, sistemi, sestavni deli ali samostojne tehnične enote določenega tipa, ki imajo priloženo veljavno potrdilo o skladnosti ali imajo ustrezne oznake, predstavljajo resno nevarnost za varnost na cesti ali za varnost pri delu, lahko za obdobje največ šestih mesecev zavrne registracijo takih vozil ali prepove prodajo ali začetek uporabe takih vozil, sistemov, sestavnih delov ali samostojnih tehničnih enot na svojem ozemlju.“

12 Člen 23(1) Direktive 2003/37 je določal:

„Pri vozilih kategorij T1, T2 in T3 države članice uporabljajo to direktivo:

(a) od 1. julija 2005 za nove tipe vozil;

(b) od 1. julija 2009 za vsa nova vozila, dana v uporabo.“

13 Člen 76 Uredbe (EU) št. 167/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. februarja 2013 o odobritvi in tržnem nadzoru kmetijskih in gozdarskih vozil (UL 2013, L 60, str. 1) je z učinkom od 1. januarja 2016 razveljavil Direktivo 2003/37.

Litovsko pravo

14 S točko 1 žemės ūkio ministro įsakymas Nr. 3D-396 (sklep ministra za kmetijstvo št. 3D-396) z dne 1. julija 2014 je bila v pravilnik o registraciji traktorjev, strojev na lasten pogon in kmetijskih strojev ter njihovih priklopnikov, ki je bil odobren z žemės ūkio ministro įsakymas Nr. 3D-384 „Dėl Traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų ir jų priekabų registravimo taisyklių patvirtinimo“ (sklep ministra za kmetijstvo št. 3D-384 o odobritvi pravilnika o registraciji traktorjev, strojev na lasten pogon in kmetijskih strojev ter njihovih priklopnikov) z dne 2. oktobra 2006, vstavljena točka 19a, ki določa:

„Rabljeni kmetijski traktorji, ki so bili po 1. juliju 2009 proizvedeni zunaj Unije in niso bili registrirani v državah Unije, se v Republiki Litvi registrirajo po tem pravilniku, če so bili proizvedeni v skladu z zahtevami iz [Direktive 2003/37].“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

15 Družba Agrodetalė je 1. julija in 8. oktobra 2014 pri mestu Vilna vložila prošnji za vpis rabljenih traktorjev, proizvedenih v Belorusiji po 1. juliju 2009, v nacionalni register traktorjev, strojev na lasten pogon in kmetijskih strojev ter njihovih priklopnikov.

- 16 Mesto Vilna je z odločbama z dne 4. julija in 13. oktobra 2014 prošnjo družbe Agrodetalė zavrnilo z obrazložitvijo, da ta ni predložila dokumentov, s katerimi bi dokazala, da so navedeni traktorji v skladu z zahtevami iz točke 19a pravilnika o registraciji traktorjev, strojev na lasten pogon in kmetijskih strojev ter njihovih priklopnikov, kot je bila vstavljena s točko 1 sklepa št. 3D-396.
- 17 Vilniaus apygardos administracinis teismas (regionalno upravno sodišče v Vilni, Litva), pri katerem je družba Agrodetalė vložila tožbo za odpravo teh odločb, je s sklepom z dne 17. februarja 2015 prekinilo odločanje in pri Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (vrhovno upravno sodišče Litve) vložilo zahtevo za presojo skladnosti točke 19a navedenega pravilnika o registraciji traktorjev, strojev na lasten pogon in kmetijskih strojev ter njihovih priklopnikov z več hierarhično višjimi predpisi nacionalnega prava.
- 18 Po mnenju Vilniaus apygardos administracinis teismas (regionalno upravno sodišče v Vilni) se tehnične zahteve iz Direktive 2003/37 uporabljajo le za registracijo novih vozil pred začetkom njihove uporabe.
- 19 Žemės ukio ministerija (ministrstvo za kmetijstvo, Litva) nasprotno trdi, da se zahteve iz Direktive 2003/37 uporabljajo za vse traktorje, proizvedene po 1. juliju 2009, tako za nove kot za rabljene, ne glede na kraj proizvodnje.
- 20 Predložitveno sodišče ima pomisleke o taki razlagi določb Direktive 2003/37. Poleg tega meni, da iz člena 23(1)(b) te direktive ne izhaja jasno, ali se njene določbe od 1. julija 2009 uporabljajo za vsa vozila kategorij T1, T2 in T3 ali zgolj za tista, ki so bila proizvedena po tem datumu.
- 21 Ker Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (litovsko vrhovno upravno sodišče) meni, da se v sporu, ki poteka pred njim, postavljajo vprašanja glede razlage prava Unije, je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanja:
- „1. Ali se določbe Direktive [2003/37] uporabljajo za dajanje na trg Unije rabljenih vozil ali vozil iz druge roke, ki so bila proizvedena zunaj Unije, oziroma ali države članice lahko uredijo registracijo takih vozil v državi članici s posebnimi nacionalnimi pravili in naložijo zahteve, ki se uporabljajo za tako registracijo (na primer obveznost skladnosti z zahtevami Direktive 2003/37)?
2. Ali je mogoče člen 23(1)(b) v povezavi s členom 2(q) [Direktive 2003/37] razlagati tako, da določa, da se določbe te direktive uporabljajo za [vozila] iz kategorij T1, T2 in T3, ki so bila proizvedena po 1. juliju 2009?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

- 22 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba Direktivo 2003/37 razlagati tako, da za dajanje na trg in registracijo rabljenih traktorjev in traktorjev iz druge roke, ki se uvozijo iz tretje države, v državi članici veljajo tehnične zahteve iz te direktive.
- 23 Uvodoma je treba poudariti, da Direktiva 2003/37 za vozila, ki spadajo na področje njene uporabe, določa enotni postopek homologacije, in, kot izhaja iz njene uvodne izjave 4, temelji na načelu popolne harmonizacije.
- 24 V skladu s členom 4(1)(a) te direktive morajo namreč države članice ES-homologacijo vozila podeliti tipom vozil, ki v skladu s svojo kategorijo izpolnjujejo tehnične zahteve iz posamičnih direktiv, ki so navedene v njeni Prilogi II, poglavje B.

- 25 Države članice s tem enotnim postopkom homologacije potrjujejo, da tip vozila izpolnjuje navedene tehnične zahteve, katerih cilj je v bistvu, kot izhaja iz člena 4(2) in člena 15(1) Direktive 2003/37, zagotoviti varnost na cesti, kakovost okolja in varnost pri delu.
- 26 Poleg tega v skladu z načelom popolne harmonizacije, na katerem temelji Direktiva 2003/37, njen člen 7(1) v povezavi s členom 6(1) državam članicam nalaga, da registrirajo, dovolijo prodajo ali začetek uporabe novih homologiranih vozil, to je vozil, ki so bila izdelana v skladu s homologiranim tipom vozila, če jim je priloženo veljavno potrdilo o skladnosti, ki ga izda proizvajalec vozila. Iz teh določb v povezavi s členom 3(4) in členom 4(3) Direktive 2003/37 torej izhaja, da se lahko nova vozila, ki so bila tako ES-homologirana v eni državi članici, prodajajo in registrirajo v drugih državah članicah, brez kakršnih koli formalnosti glede tehničnih predpisov.
- 27 Postopek ES-homologacije, kot ga je določil zakonodajalec Unije, torej temelji na načelu vzajemnega priznavanja nadzora skladnosti, ki ga izvajajo organi različnih držav članic, pristojni za homologacijo, z zahtevami, določenimi z Direktivo 2003/37 ter s posamičnimi direktivami, navedenimi v njeni Prilogi II, poglavje B (glej v tem smislu sodbo z dne 18. novembra 2010, Lahousse in Lavichy, C-142/09, EU:C:2010:694, točka 27). Njen cilj je zagotoviti in spodbujati delovanje notranjega trga ob ohranitvi varnosti na cesti, kakovosti okolja in varnosti pri delu.
- 28 V teh okoliščinah je treba poudariti, prvič, da država proizvodnje vozil ni upoštevana za uporabo postopka ES-homologacije. Kot je namreč generalni pravobranilec navedel v točkah od 51 do 53 sklepih predlogov, obveznost držav članic iz člena 7(1) Direktive 2003/37, da registrirajo nova homologirana vozila, samo kadar jim je priloženo veljavno potrdilo o skladnosti, velja tako za vozila, proizvedena na ozemlju Unije, kot za tista, ki so bila proizvedena v tretji državi in nato uvožena v Unijo.
- 29 Drugič, ugotoviti je treba, da iz besedila člena 7(1) in člena 10(1) Direktive 2003/37 sicer izhaja, da se zahteve, ki jih določata v zvezi z registracijo in začetkom uporabe vozil, nanašajo zgolj na „nova vozila“. Člen 23(1)(b) te direktive poleg tega določa, da pri vozilih kategorij T1, T2 in T3 države članice navedeno direktivo od 1. julija 2009 uporabljajo za vsa „nova vozila“, dana v uporabo.
- 30 Ob upoštevanju značilnosti sistema, ki ga je vzpostavila Direktiva, je namreč njegov namen, da se glede vozil, proizvedenih na ozemlju Unije, uporablja za nova vozila. Za vsa vozila, ki so bila z Direktivo 2003/37 zajeta kot nova in so bila dana v uporabo v Uniji, je zato treba opraviti ES-homologacijo.
- 31 Vendar je treba, kot generalni pravobranilec v točki 66 sklepih predlogov, poudariti, da je cilj sistema, ki je bil vzpostavljen z Direktivo 2003/37, zagotoviti, da vsa vozila, naj bodo nova ali rabljena, ki spadajo v določene kategorije in so prvič dana na trg Unije, in sicer vozila iz kategorij T1, T2 in T3 od 1. julija 2009, izpolnjujejo tehnične zahteve iz te direktive.
- 32 To razlago potrjuje Uredba št. 167/2013, ki drugače kot Direktiva 2003/37 v členu 3, točka 37 pojasnjuje, da „novo vozilo“ pomeni „vozilo, ki pred tem nikoli ni bilo registrirano ali se začelo uporabljati“. Vendar tako iz člena 2(q) Direktive 2003/37 kot člena 3, točka 40, Uredbe št. 167/2013 izhaja, da „začetek uporabe“ pomeni prvo uporabo vozila v Uniji.
- 33 Navedeno razlago poleg tega potrjuje tudi stališče, ki ga je Komisija navedla v odstavku 72 „Priročnika za uporabo Direktive o strojih 2006/42/ES [Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. maja 2006 o strojih in spremembah Direktive 95/16/ES (UL 2006, L 157, str. 24)]“, v katerem navaja, da se „[n]a splošno [...] Direktiva o strojih ne uporablja za dajanje rabljenih strojev ali strojev iz druge roke na trg“, pri čemer priznava, da se „[g]lede tega splošnega pravila uporablja ena izjema“. Po mnenju Komisije se „[d]irektiva o strojih [...] uporablja za rabljene stroje ali stroje iz druge roke, ki so bili najprej dani na voljo za distribucijo ali uporabo zunaj [Unije], ko se potem prvič dajo na trg ali v obratovanje v [Uniji]“.

- 34 Poleg tega, kot je generalni pravobranilec v bistvu poudaril v točkah 68 in 69 sklepnih predlogov, bi bila drugačna razlaga, katere učinek bi bil, da bi se vsaki državi članici dovolilo, da sama določi tehnične zahteve za začetek uporabe in registracijo rabljenih vozil, ki so bila uvožena iz tretje države, v nasprotju s ciljem zagotavljanja in spodbujanja delovanja notranjega trga, ki so mu zaporedoma sledile Direktiva 74/150 in Direktiva 2003/37 oziroma zdaj Uredba št. 167/2013, ker bi pristojnosti, tako prenesene na države članice, lahko ovirale trgovino med njimi.
- 35 Razlaga določb Direktive 2003/37, ki bi bila drugačna od tiste, ki izhaja iz točke 31 te sodbe, bi poleg tega lahko ogrozila cilje te direktive v zvezi z zagotavljanjem varnosti na cesti, kakovosti okolja in varnosti pri delu.
- 36 V teh okoliščinah je treba šteti, da je rabljeno vozilo, uvoženo iz tretje države, ki ni bilo ES-homologirano in bo prvič dano v uporabo v Uniji, „novo vozilo“ v smislu Direktive 2003/37.
- 37 Na podlagi zgornjih preudarkov je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba Direktivo 2003/37 razlagati tako, da za prvo dajanje na trg in registracijo rabljenih traktorjev in traktorjev iz druge roke, ki se uvozijo iz tretje države, v državi članici veljajo tehnične zahteve, določene v tej direktivi.

Drugo vprašanje

- 38 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je mogoče člen 23(1)(b) Direktive 2003/37 razlagati tako, da se njene določbe uporabljajo za vozila iz kategorij T1, T2 in T3, ki so bila proizvedena po 1. juliju 2009.
- 39 Ob upoštevanju odgovora na prvo vprašanje in zlasti točke 29 te sodbe je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 23(1)(b) Direktive 2003/37 razlagati tako, da se njene določbe uporabljajo za rabljena vozila, ki spadajo v kategorije T1, T2 in T3, ki se uvozijo v Unijo iz tretje države, če se začnejo v Uniji prvič uporabljati po 1. juliju 2009.

Stroški

- 40 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) razsodilo:

- 1. Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2003/37/ES z dne 26. maja 2003 o homologaciji kmetijskih in gozdarskih traktorjev, njihovih priklopnikov in zamenljivih vlečenih strojev ter njihovih sistemov, sestavnih delov in samostojnih tehničnih enot in o razveljavitvi Direktive 74/150/EGS, kakor je bila spremenjena z Direktivo Komisije 2014/44/EU z dne 18. marca 2014, je treba razlagati tako, da za prvo dajanje na trg in registracijo rabljenih traktorjev in traktorjev iz druge roke, ki se uvozijo iz tretje države, v državi članici veljajo tehnične zahteve, določene v tej direktivi.**
- 2. Člen 23(1)(b) Direktive 2003/37/ES, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2014/44, je treba razlagati tako, da se njene določbe uporabljajo za rabljena vozila, ki spadajo v kategorije T1, T2 in T3, ki se v Unijo uvozijo iz tretje države, če se začnejo v Uniji prvič uporabljati po 1. juliju 2009.**

Podpisi